



คลื่นมาตรการอุตสาหกรรมโลก: ภัยและความเสี่ยงต่อเศรษฐกิจ การค้าไทย

ดร. ณัฐ ธารพานิช

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

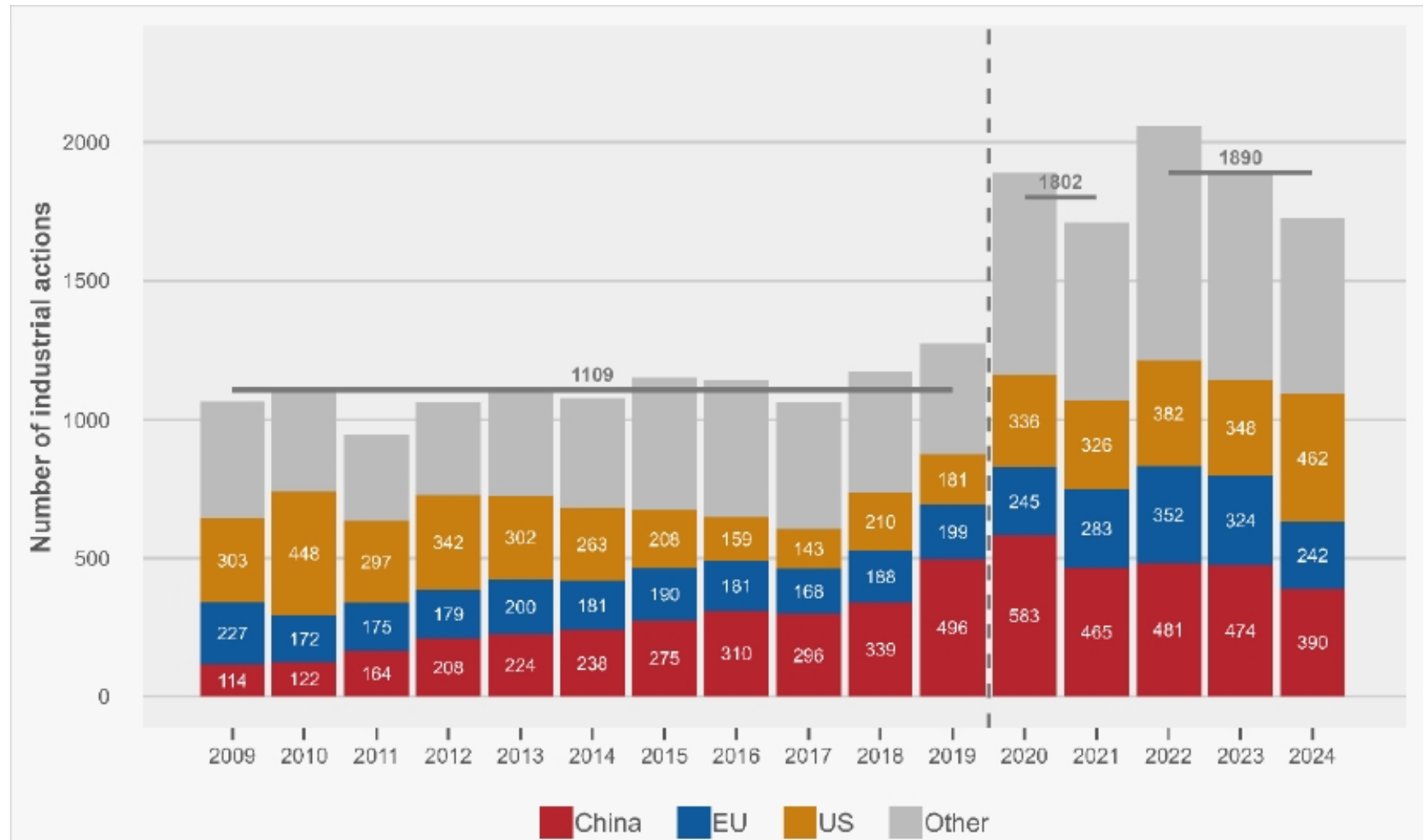
มาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีคืออะไร

Imports	Technical measures	A	Sanitary and phytosanitary measures
		B	Technical barriers to trade
		C	Pre-shipment inspection and other formalities
	Non-technical measures	D	Contingent trade-protective measures
		E	Non-automatic import licensing, quotas, prohibitions, quantity-control measures and other restrictions not including sanitary and phytosanitary measures or measures relating to technical barriers to trade
		F	Price-control measures, including additional taxes and charges
		G	Finance measures
		H	Measures affecting competition
		I	Trade-related investment measures
		J	Distribution restrictions
		K	Restrictions on post-sales services
		L	Subsidies and other forms of support
		M	Government procurement restrictions
		N	Intellectual property
		O	Rules of origin
	Exports	P	Export-related measures

มาตรการที่
แนวโน้มในการ
เปลี่ยน
ความสามารถ
ทางการแข่งขันได้
หรือ “มาตรการ
อุตสาหกรรม”

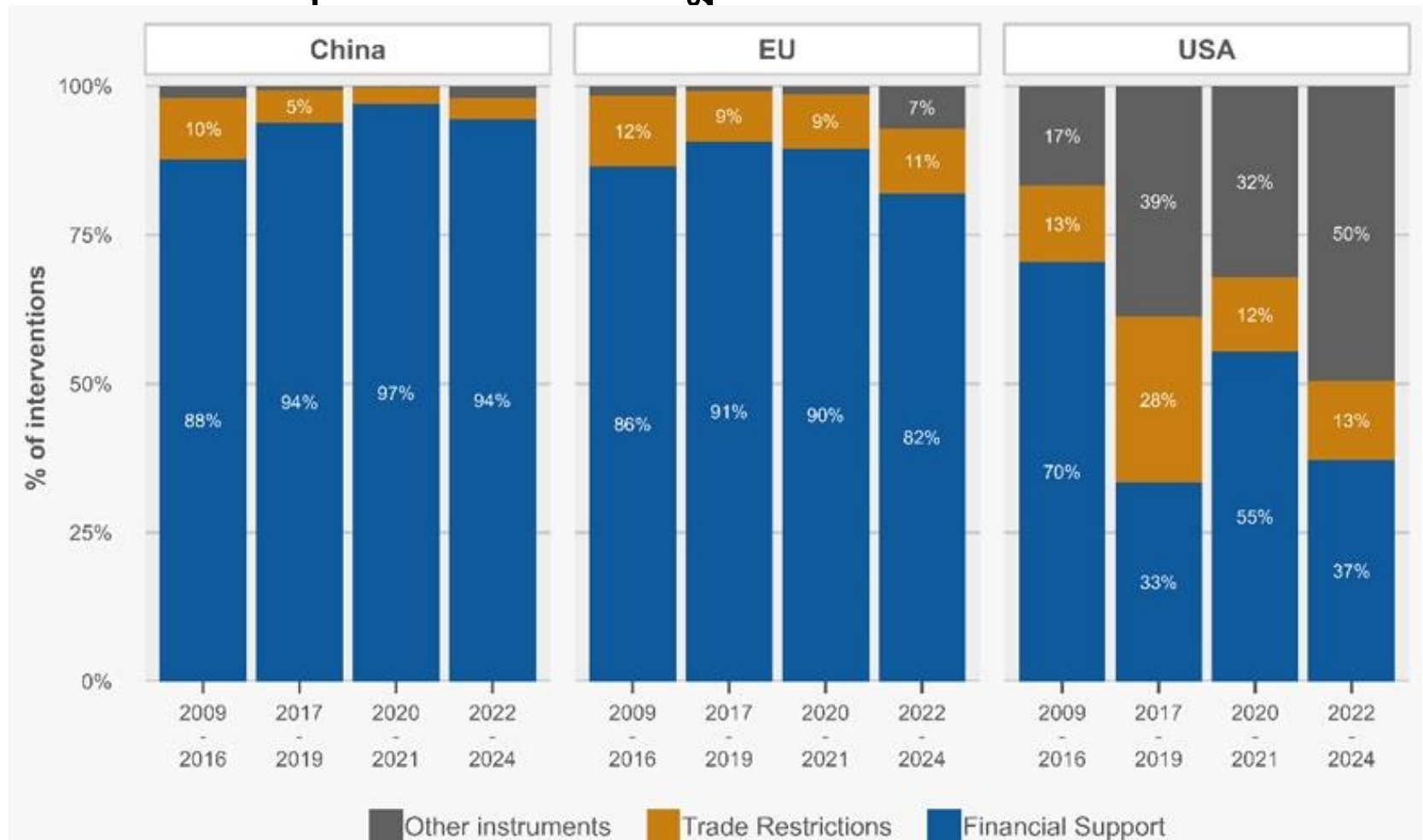
ที่มา: UNCTAD

มาตรการอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดหลังปี 2019



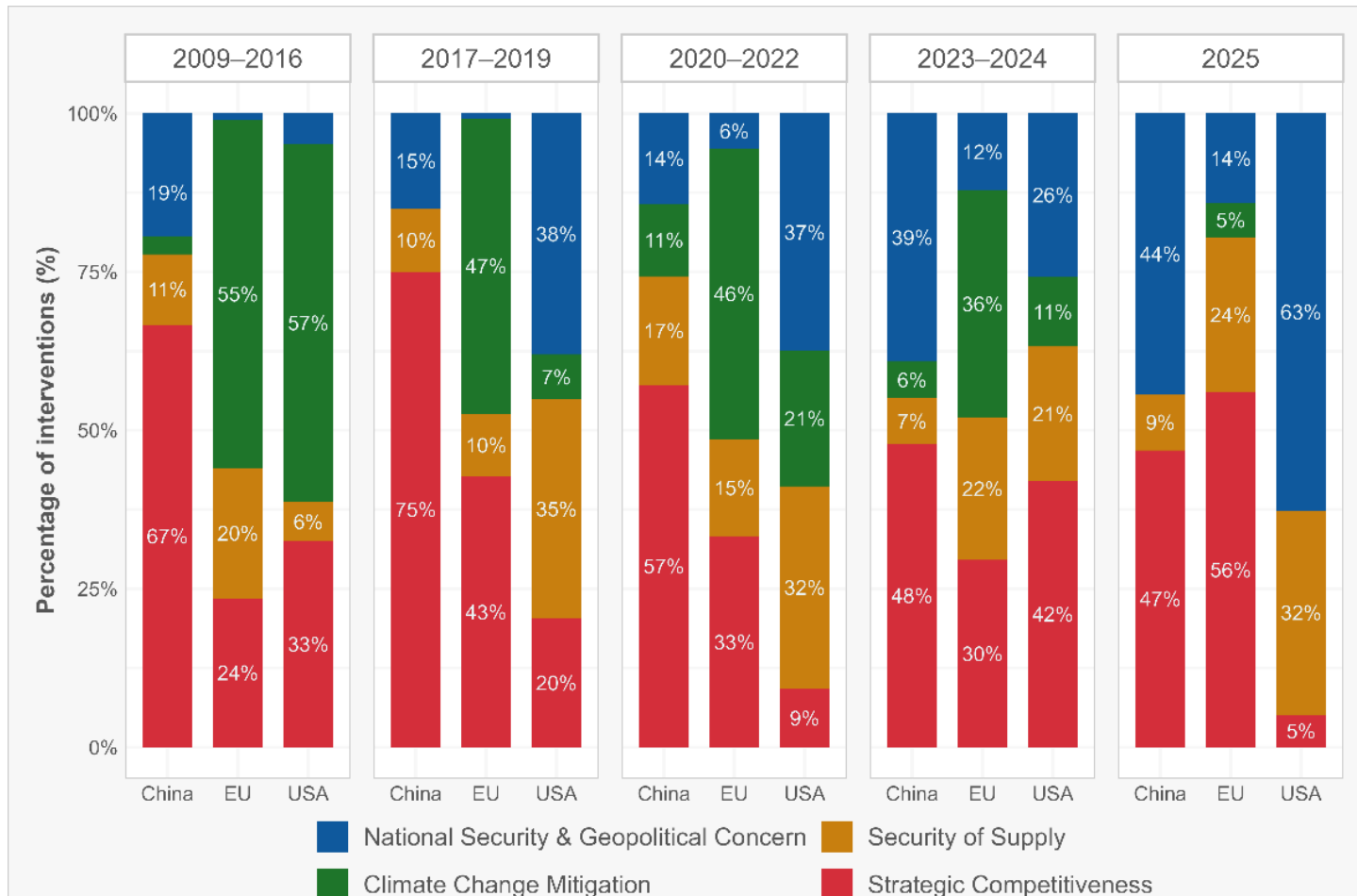
Source: New Industrial Policy Observatory (January, 2026).

เกือบร้อยละ 100 ของมาตรการอุตสาหกรรมของจีนเป็น
มาตรการอุดหนุนภาคอุตสาหกรรม ในขณะที่สหรัฐอเมริกานิยม
ใช้มาตรการอุตสาหกรรมเชิงกฎระเบียบด้วย



Source: New Industrial Policy Observatory (January, 2026).

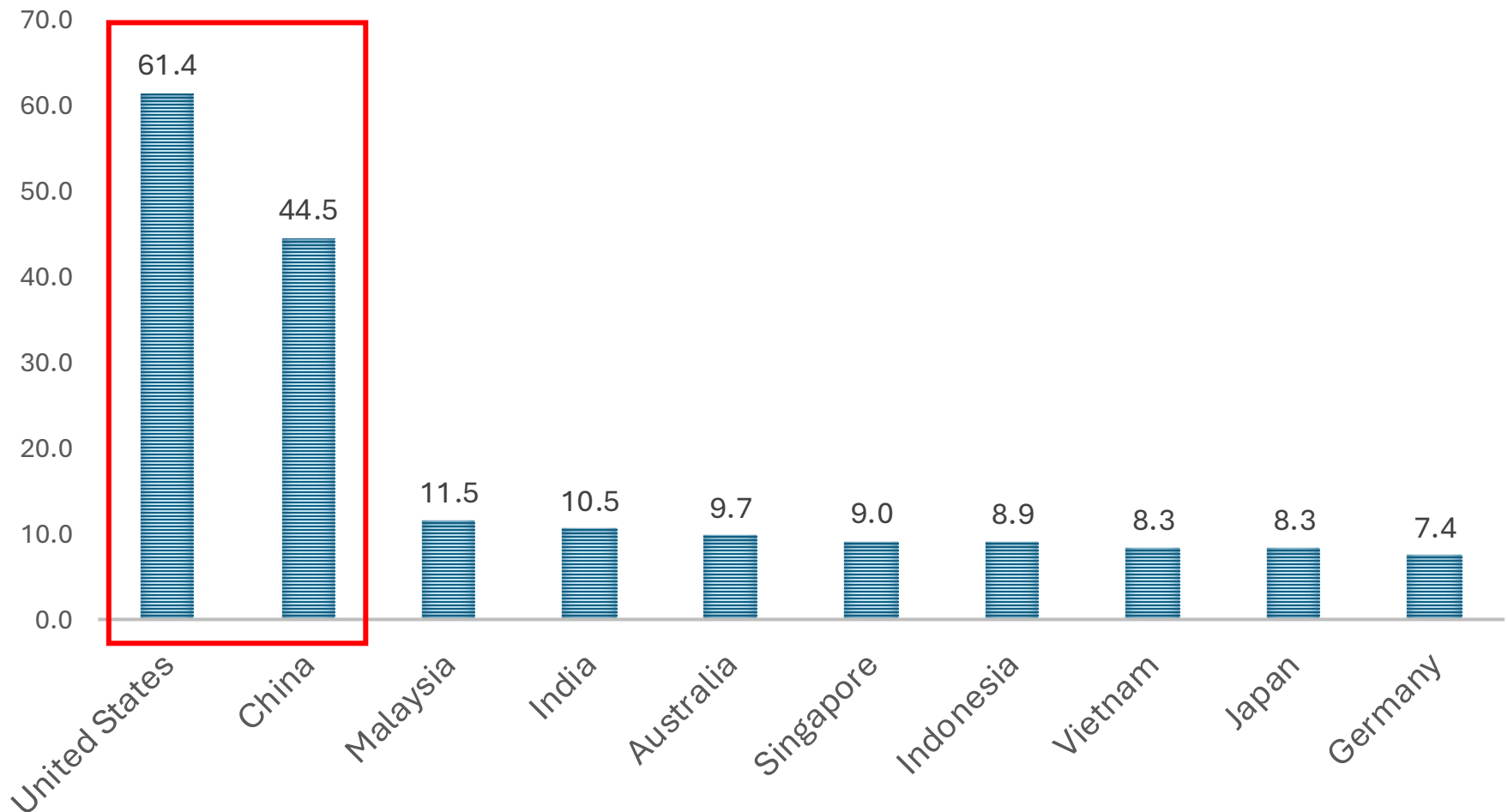
วัตถุประสงค์ของมาตรการอุตสาหกรรม: จาก “ตลาดและสิ่งแวดล้อม” สู่ “ความมั่นคงของชาติ”



Source: New Industrial Policy Observatory (March, 2026).

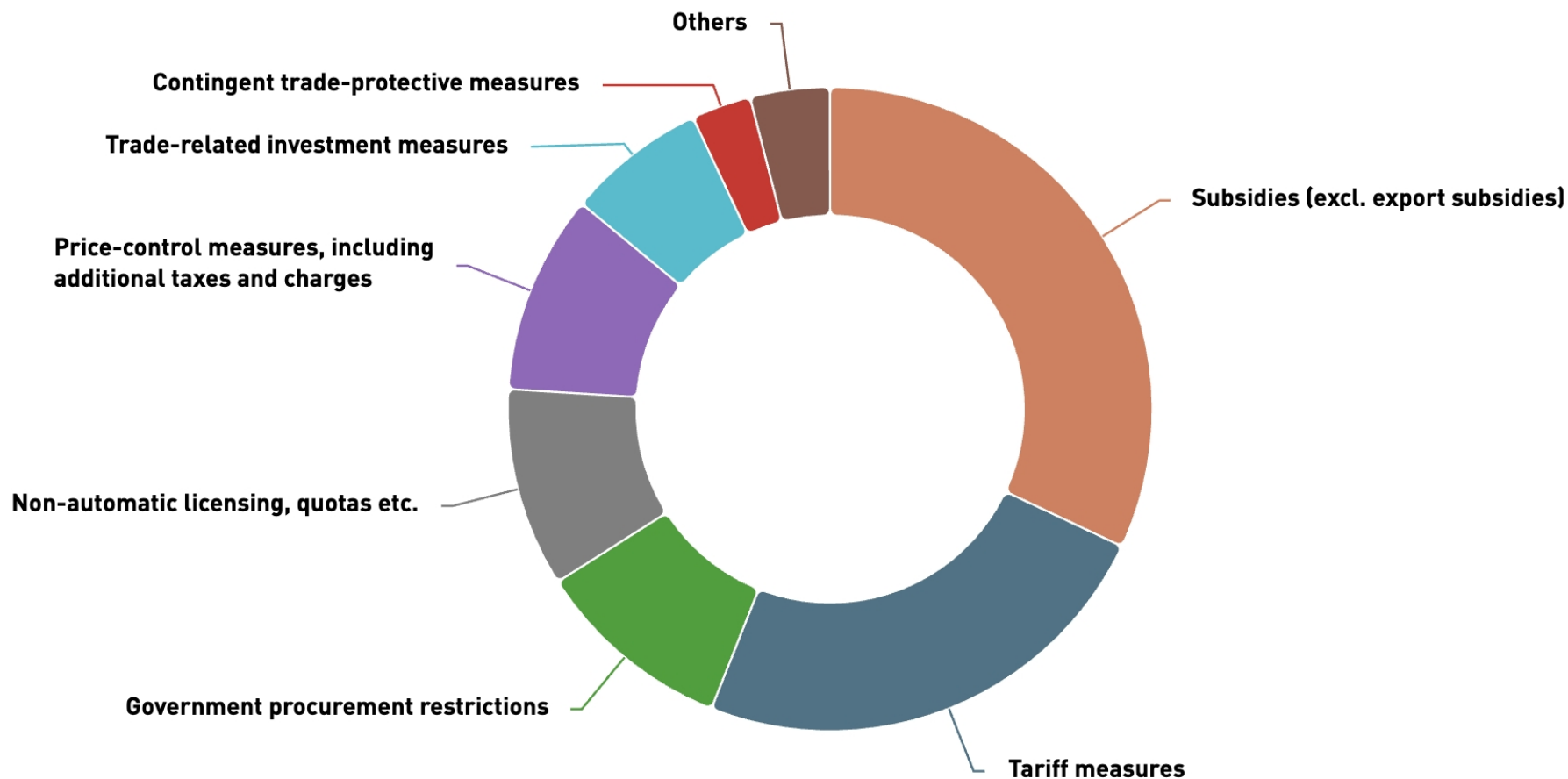
% computed over interventions with at least one stated motive tag.

มาตรการอุตสาหกรรมของสหรัฐอเมริกาและจีน ครอบคลุมมูลค่าการส่งออกของไทยมากที่สุด

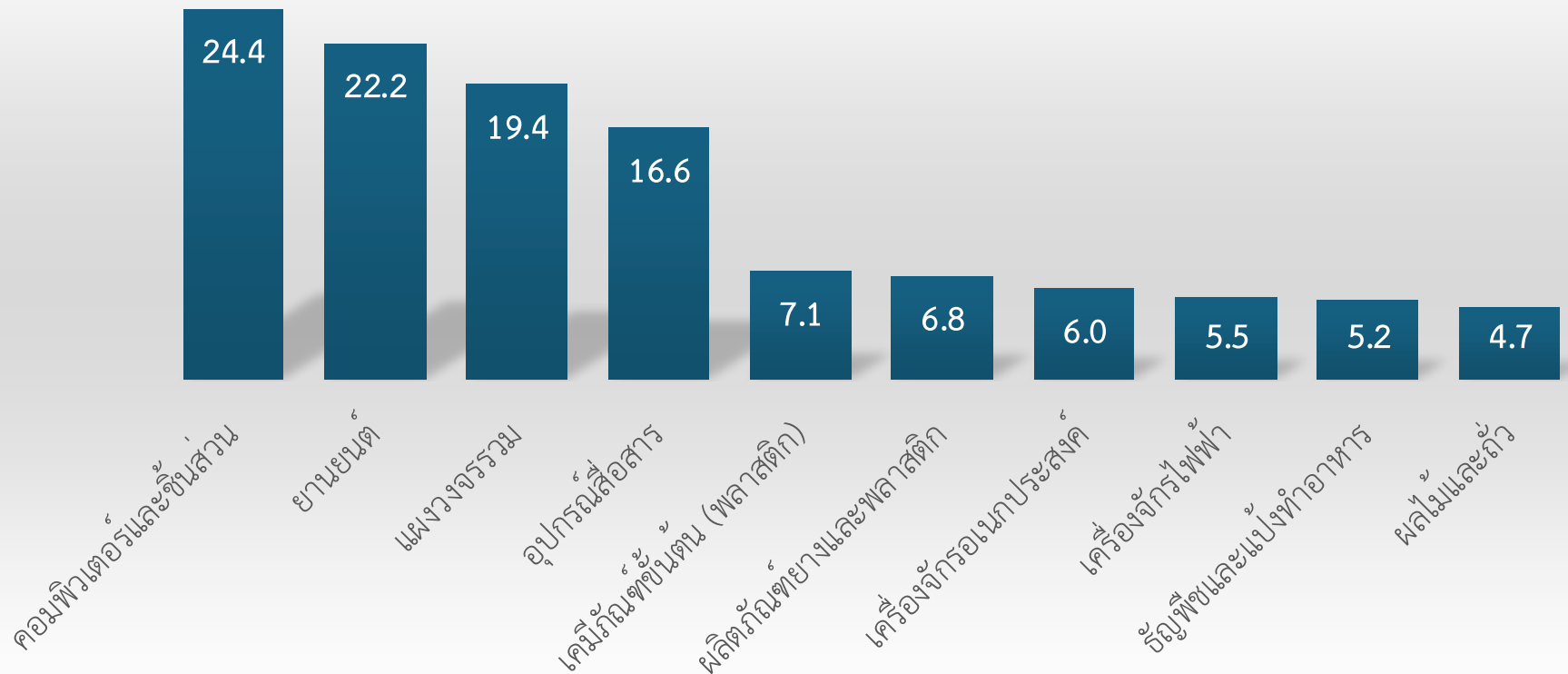


ที่มา: C4TP Dashboard for Thailand

มาตรการอุดหนุนของประเทศต่าง ๆ ครอบคลุม มูลค่าส่งออกของไทยมากกว่ามาตรการภาษี

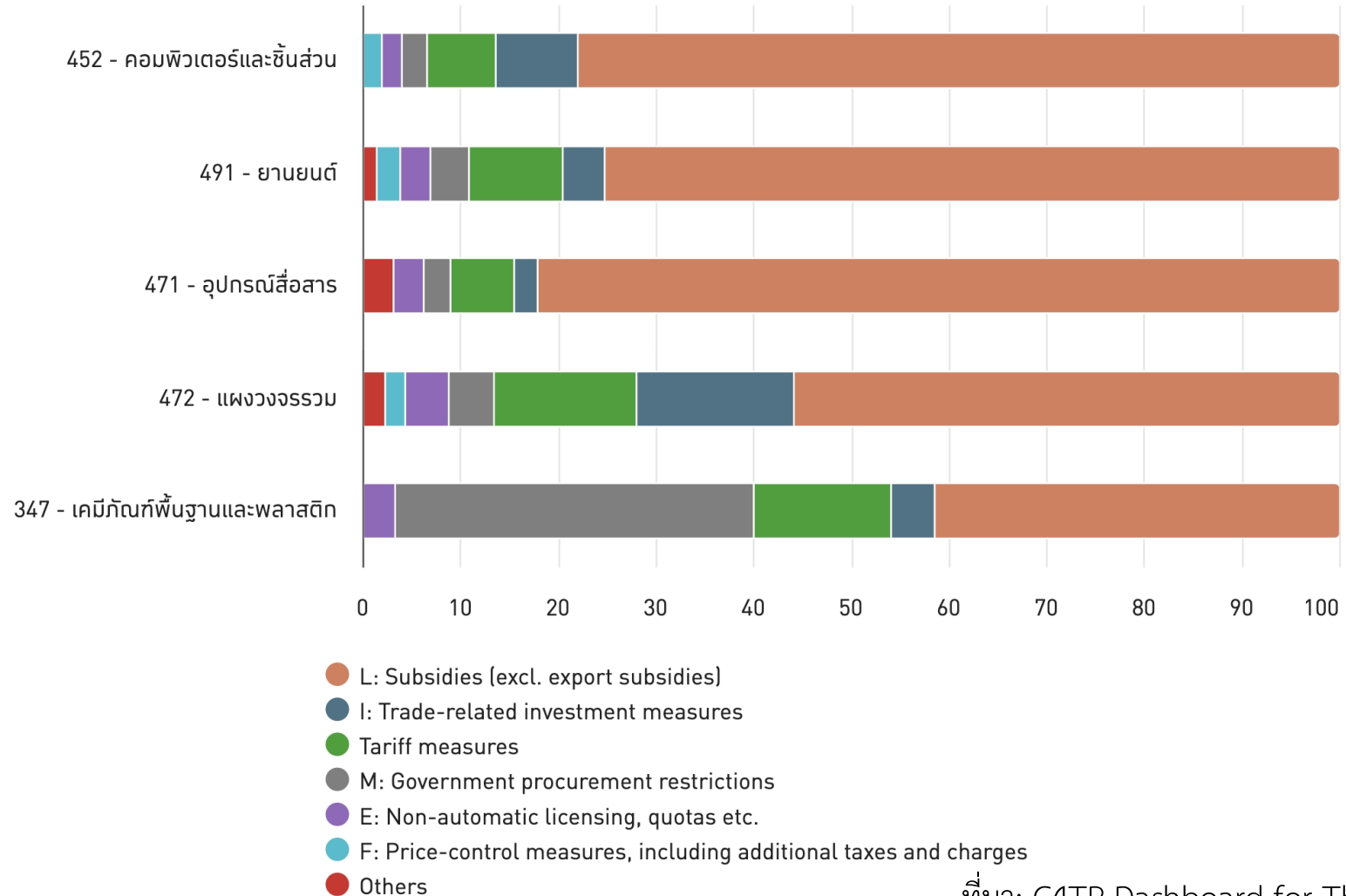


คอมพิวเตอร์และชิ้นส่วน ยานยนต์ แผงวงจรรวมและ อุปกรณ์สื่อสารมีแนวโน้มได้รับผลกระทบสูงสุดจาก มาตรการอุตสาหกรรมของประเทศต่าง ๆ



ที่มา: C4TP Dashboard for Thailand

นอกจากมาตรการอุดหนุนแล้ว เคมีภัณฑ์และพลาสติกยัง เผชิญกับมาตรการจัดซื้อจัดจ้างที่ให้แต้มต่อกับ ผปก. ใน สหรัฐฯ อีกด้วย



ผลกระทบเชิงมหภาคด้านการค้าของมาตรการ อุดสาหกรรม

- มาตรการอุดหนุนสามารถเปลี่ยนแปลงความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการค้าระหว่างประเทศได้ สำหรับประเทศกำลังพัฒนาในกลุ่ม G20
- มาตรการอุดหนุนของจีนสามารถเปลี่ยนความสามารถในการแข่งขันได้จริง ตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน และสร้างอุปทานส่วนเกิน โดยส่งผลกระทบต่อประเทศกำลังพัฒนามากกว่าประเทศพัฒนาแล้ว เนื่องจากประเทศพัฒนาแล้วมีการใช้มาตรการปกป้องและตอบโต้ อย่างเข้มข้น
- มาตรการอุดหนุนของจีนส่งผลให้เกิดการผลิตล้นเกิน (overcapacity) โดยเฉพาะสินค้าประเภทผลิตภัณฑ์เหล็ก สินค้าที่ใช้ในบ้าน เฟอร์นิเจอร์ และยานยนต์ จากหลักฐานปริมาณการผลิตที่เพิ่มขึ้นแต่ราคาสินค้าลดลง อย่างไรก็ตาม การอุดหนุนก่อให้เกิดการยกระดับทางเทคโนโลยี (quality upgrading) ในสินค้าประเภทเครื่องจักรไฟฟ้า แบตเตอรี่ และแผงโซลาร์เซลล์ จากปริมาณการผลิตและ “ราคาที่เพิ่มขึ้น”

ที่มา: Rotunno and Ruta (2024^a) และ Rotunno and Ruta (2024^b)

สัญญาณที่น่ากังวลหลายประการของไทย

- ไทยขาดดุลการค้าสินค้าอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ปี 2022
- การขาดดุลการค้าสินค้าของไทยกับจีนขยายตัวสูงอย่างต่อเนื่อง และสูงสุดเป็นประวัติการณ์ในปี 2025 และขยายตัวถึงร้อยละ 27.7 ต่อปีโดยเฉลี่ย ระหว่าง 2020 – 2025
- ดัชนีราคาผู้ผลิต (PPI) ในปี 2025 ที่หดตัว -2.3% และอยู่ในแนวโน้มหดตัวต่อเนื่องมา 12 เดือนตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2025
- อัตราการใช้กำลังการผลิตของไทยที่ต่ำมาก และลดลงต่อเนื่องจาก 65.58 ในปี 2021 มาเป็น 59.00 ในปี 2025 จนถูกสหรัฐฯ เพ่งเล็ง
- ดัชนีราคาผู้บริโภค (CPI) อยู่ที่ -0.14% ในปี 2025

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- ยกกระตบการเข้าถึงข้อมูลและการประเมินผลกระทบเชิงรายสินค้า
- ใช้มาตรการปกป้องและตอบโต้ทางการค้าอย่างเหมาะสม ภายใต้กรอบกฎหมายระหว่างประเทศ และทำ Economic Interest Test
- เพิ่มบทบาทเชิงรุกในการร่วมกำหนดกติกาการค้าในเวทีระหว่างประเทศ
- ใช้ช่วงเวลานี้สร้างความร่วมมือด้านกฎระเบียบกับประเทศคู่ค้า โดยเฉพาะ Deep Trade Agreement
- ล่าสุด ไทยเร่งเจรจา FTA ไทย-สหภาพยุโรป (อียู) ไทย-เกาหลีใต้ และ อาเซียน-แคนาดา ตั้งเป้าสรุปผลภายในปี 2569

Key takeaways

- สงครามการค้าไม่ได้มีแต่เฉพาะมาตรการขึ้นภาษี หากแต่ส่วนใหญ่เป็นมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีที่สามารถเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตได้ โดยเฉพาะมาตรการอุดหนุนภาคอุตสาหกรรม
- มาตรการอุตสาหกรรมของประเทศทั่วโลกมี 3 ชั้น คือ เพิ่มมากขึ้น อยู่ยาวขึ้น ผลลึกขึ้น รวมทั้งมีลักษณะ “ตาต่อตาฟันต่อฟัน” และอาจเหตุผลเรื่องความมั่นคงแห่งชาติ
- มีสัญญาณว่าไทยได้รับผลกระทบสูง ทั้งจากการขาดดุลการค้า อัตราการใช้กำลังการผลิตต่ำมาก และดัชนีราคาหดตัว
- ไทยควรดำเนินนโยบายการค้าแบบ Data-driven ใช้มาตรการตอบโต้ทางการค้ามากขึ้น และเร่งเจรจาการค้าและดำเนินนโยบายการทูตทางเศรษฐกิจเชิงรุก